

Trang til at forøge Tiden, det synes jo Erfaringen at vise. Efter Loven af 1869 var det kun 6 Maaneder, Landstinget holdt den Gang paa 12 Maaneder. Sidste Gang satte man det til 15 Maaneder, men det var ikke uden Betænkelse, at man i det andet Ting gik ind paa de 15 Maaneder, men man gjorde det dog. Nu at tage det store Spring efter en saa kort Tids Forløb synes mig dog at være vel meget af det gode, og den højtærede Minister har jo ogsaa selv i sine Motiver erkendt, at han ikke mener, at det er fornødent. Det er snarere en Slags Indrømmelse til Kommissionen, som han ellers paa saa mange andre væsentlige Punkter gaar imod, at han har foreslaaet de 5 Aar. Han synes selv at have en Erkendelse af, at det er lovlig meget af det gode, da man derved rykker Tiden for langt ud, inden den paagældende kan komme til at tage sin Eksamen, hvilket vistnok ikke er heldigt. Alt dette betragter jeg imidlertid som mindre væsentligt. Fordelingen af Sagene tør jeg, da jeg ikke er saa sagkyndig paa dette Omraade, ikke ubetinget sætte mig imod. — Heller ikke af Sættessipperprøven vil jeg være nogen absolut Modstander, saa meget mindre, som den jo ikke fordrer for at kunne drive det almindelige Zifferi i vore egne hjemlige Forvande, for saa vidt jeg forstaar Forslaget. Skulde det modsatte derimod være Tilfældet, saa vilde jeg ganske vist være nødt til at blive en Modstander af det.

Slaget, om jeg saa maa sige, i denne Sag stod i 1880 egentlig væsentlig paa det Punkt, hvem der skulde have Ret til at indstille til Dimission. Den ærede Minister vil erindre, at han den Gang foreslog, at kun Skolerne skulde have Ret dertil. Han tabte for saa vidt Slaget, idet der blev vedtaget et Punktum, som for Resten ogsaa findes i dette Forslag, at for at kunne stedes til Eksamen skal Eleven derhos medbringe Mødenhedsbevis fra den Skole eller Lærer, der har forberedt ham. Man vilde ikke den Gang, lige saa lidt som i 1869, gaa ind paa at give enten en enkelt Lærer eller en enkelt Skole en privilegeret Stilling, og man holdt altsaa i denne Henseende paa den frie Næring. Det forekommer mig nu nok, at den ærede Minister er gaaet noget for langt bort fra den prisfælige Grundsetning, som vi have i Grundlovens § 83, som den ærede Minister jo er enig med Kommissionen i at gaa ud fra. Det forekommer mig rigtignok, at han i § 12 er kommen til at gaa for vidt. I § 12 med tilhørende Bestemmelser i andre Paragraffer indtager han jo det Standpunkt, at det egentlig kun er indtil 6 Skoler,

der skulle have Ret til at indstille, til at afholde Eksamen og til at faa Understøttelse. Man kunde jo maasse til Nød gaa ind paa at anerkende Skolerne. Vi have jo saadanne paa andre Omraader, nemlig baade for Realskolerne og Latinskolerne Vedkommende; deraf kende vi jo meget godt Begrebet anerkendte Skoler, dels med Understøttelse, dels uden Understøttelse, og i alt Fald med ubetinget Eksamensret. Men det ubeluffer dog ikke — hvad jo heller ikke er stet selv paa disse Omraader — at man i øvrigt lader det blive fri Næring i den Forstand, at enhver har Lov til at forberede og indstille til den paagældende Eksamen og det ubeluffer lige saa lidt, at der afholdes Eksamen udenfor Skolerne. Det gælder saaledes for Præliminæreksamens Vedkommende, for hvilken man jo har en Kommission, der 2 Gange om Aaret afholder Eksamen for dem, der ville møde, ligegyldigt, hvor de ere forberedte. — Betingelserne for at faa Anerkendelse, som her sættes, skal jeg ikke udtale mig absolut imod, skønt jeg tilstaar, at jeg ikke er uden Betænkelse paa dette Punkt. Naar man fastholder, at der bliver Ret til at kunne gaa op til Eksamen uden for Skolerne, bortfalde de Vanskeligheder, som det ærede Medlem for Bornholm (Jensen) talte om, og som det ærede 7de Medlem for 6te Kredts (Martensen) ogsaa kom ind paa. Vil man have anerkendte Skoler, kunne vi jo overveje, om der er tilstrækkelig Grund til at følge den Vej, som man har betraadt paa andre Omraader, men i alt Fald skal man ogsaa lade der være Frihed til tillige at gaa op til Eksamen uden for Skolerne. Jeg ser heller ikke, hvad der skulde være i Vejen derfor. Den Eksamenkommission, som vi skulde have, og som Staten skal lønne, kan dog virkelig ikke faa mere Arbejde, hvor vel den jo nok kan faa en Del Arbejde, end at den kan være i Stand til at afholde en anden almindelig fri Eksamen, hvortil enhver kan indstille sig. Det forekommer mig rigtignok, at det vilde være et særdeles stort Privilegium for de 6 Skoler, ja, jeg vil næsten sige at det kunde blive en ren Guldrube for dem, at stille dem saaledes, som de skulle stilles efter § 13. Jeg veed meget vel, at Navigationskolerne ere og i en Række af Aar have været Røledægger som ingen som helst andre Skoler her i Landet. Jeg skal ikke sige noget derimod, da jeg jo nok veed, at det er uformuende Folk, der søge dem, og Søvesenet er jo en meget vigtig Næringsvej for vort Land, men der er dog ogsaa andre Næringsveje, som ere ligesaa vigtige. For Landbrugsskolerne er der f. Eks. saa godt som intet gjort til